

26. Čo sú rukopisy z Nag Hammádí?

Dvadsaťašiesta z 54 otázok o Ježišovi Kristovi a Cirkvi, na ktoré odpovedá tím profesorov histórie a teológie z Navarskej univerzity.

30.08.2023

Ide o zbierku dvanástich papyrusových kódexov v kožených doskách, ktoré boli náhodne objavené v roku 1945 v Hornom Egypte, blízko starobylej dediny Chenoboskion, asi desať kilometrov od moderného mesta Nag Hammádí.

V súčasnej dobe sa uchovávajú v koptskom múzeu v Káhire a obvykle sa označujú skratkou NHC (*Nag Hammadi Codices*). Do tej istej zbierky sa zvyknú počítať aj ďalšie tri kódexy známe od 18. storočia, nachádzajúce sa v Londýne (*Codex Askewianus*, známejší ako *Pistis Sophia*), v Oxforde (*Codex Bezae Cantabrigiae*) a Berlíne (*Codex Bezae Cantabrigiae*). Tieto tri kódexy, aj keď sú z neskoršej doby, pochádzajú z rovnakej oblasti.

Kódexy NHC boli zhotovené okolo roku 330 a zakopané koncom 4. alebo začiatkom 5. storočia. Obsahujú asi päťdesiat spisov v koptčine (egyptskom jazyku, ktorým hovorili kresťania v Egypte a bol písaný gréckym písmom), ktoré sú prekladmi z gréčtiny, niekedy nie veľmi spoľahlivými. Takmer všetky tieto spisy majú heretický charakter a odrážajú rôzne gnostické tendencie, ktoré boli všeobecne známe, lebo proti nim vystupovali

cirkevní otcovia, najmä sv. Irenej, sv. Hipolyt Rímsky a sv. Epifanius.

Hlavným prínosom týchto kódexov je, že máme priamy prístup k prácam samotných gnostikov a dá sa tak preukázať, že cirkevní otcovia dobre vedeli, s čím majú dočinenia.

Z literárneho hľadiska predstavujú kódexy NHC rôzne žánre: teologické i filozofické traktáty, apokalypsu, evanjeliá, skutky apoštolov, listy, atď.

Niektoré názvy nie sú pôvodné, pridali ich až redaktori na základe obsahu. Pri spisoch, ktoré majú v názve slovo „evanjelium“, treba mať na pamäti, že majú len málo spoločné s kánonickými evanjeliami, lebo to nie sú rozprávania o živote Pána, ale tajné zjavenia, ktoré Ježiš údajne odovzdal svojim učeníkom. A tak napríklad *Tomášovo evanjelium* obsahuje stoštrnásť po sebe nasledujúcich Ježišových výrokov, bez toho, že by na seba nejak

nadväzovali, s výnimkou niekoľkých otázok, ktoré mu učenici občas kladú, a *Evanjelium Márie Magdalény* rozpráva o tajomstve, ktoré jej zveril oslávený Kristus ohľadom nanebovstúpenia duše.

Z doktrinálneho hľadiska obsahujú kódexy väčšinou gnostické kresťanské spisy. Ale v niektorých, ako je *Jánov apokryf* (jeden z najdôležitejších, lebo sa nachádza v štyroch kódexoch), sú kresťanské rysy podružné, pretože jadrom týchto kódexov je gnostický mýtus. V tomto mýte sa naopak interpretujú prvé kapitoly knihy Genezis tak, že predstavujú Boha stvoriteľa alebo tiež Demiurga ako boha podradného a skazeného, ktorý stvoril hmotu. Ale v kódexoch sú aj diela gnostické nekresťanské, ktoré obsahujú grécko-pohanskú gnózu rozvinutú okolo postavy Hermesa Trismegistosa, považovaného za veľkého objaviteľa poznania (*Rozprava o ôsmich a*

deviatich). Tento druh gnózy bol čiastočne známy ešte pred týmito objavmi. V kódexe NHC VI nájdeme dokonca fragment Platónovho *Štátu*.

Gonzalo Aranda

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/26-co-su-rukopisy-z-nag-
hammadi/](https://opusdei.org/sk-sk/article/26-co-su-rukopisy-z-nag-hammadi/) (11.04.2025)